

Bektaşî İlmihali

Necip Asım (YAZIKSIZ)*

Yay. Haz.: Prof.Dr. M. Kemal ATİK**

Muhterem Okuyucularıma

Geçenlerde muhterem arkadaşlarımdan birisi bana bir emanet kitap vererek dikkatle incelememi tavsiye etmişti. Bu kitabı okumakta iken akrabalarımdan birisi de başka bir kitap getirip bana hediye etti. Bu iki nüshanın da aynı tarihte yazılmış, aynı zatın kitabı olduğunu karşılaştırma yaparak anladım. Her ikisi de orta boyda 127 yapraktır. Sayfaları 21 satırdır ve her satırda 6-7 sözcük bulunmaktadır. Kitap aslında siyah mürekkep ile yazılmış ise de dikkate değer olan yerlerinde kırmızı mürekkep kullanılmıştır.

Bu kitap aslında iki bölümden ibarettir. Baştan 78 yaprağına kadar duaları ve zikri ifade eden lafızlar yazılıdır. Bundan sonrası bir ilmihali yansıttığından risaleye başlık olarak "ilmihal" adını verdim. Kitabın adı yoksa da 84. sayfanın arkasında yazarın "Mehmet Seyfüddin b. Zülfikari Derviş Ali" olduğunu ve bu zatın da 83. yaprağın arka sayfasında "şimdi azizim, nurum, Cennet mekân, Firdevs Âşiyân, Rahmetullahi aleyhi (Allah'ın rahmetine mazhar olan), şeriatlı, hakikatli, marifetli, tarikatlı, fütüvvetli, himmeti yüce, sırdaşım, dedemiz, mürşidi kâmilim, kurtuluşumun sebebi, irfan kaynağım, Muhammed Ali divanında

* Bu eser, 1925 yılında Dersaadet Matbaası tarafından neşredilmiştir. Bu eseri yazıya aktaran Necip ASİM (Yazıksız), Türk dilcisi ve tarihçi kimliğiyle bilinmektedir. 1861 yılında Kilis'te doğdu. 1880 yılında Harbiye'den mezun oldu. Askeri okullarda ve Harbiye'de Türkçe, Tarih ve Fransızca öğretmenlikleri yaptı. 1935 yılında İstanbul'da vefat etti.

** KSÜ İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi, bu yazıyı titiz bir çalışma sonucu notlar ekleyerek günümüz Türkçesine uyarlamıştır.

şefaatçim, azizim efendim, Gavsul-Vasılın(Tasavvuf dilinden Hakikat/marifet makamına ermiş olanlara verilen adıdır. Her yüz yılda bir kez bulunur), Yüce Allah'a vasıl olanların önderi ve tüm velilerin vekili Hazreti Pir Hünkâr Hacı Bektâşi Veliyyül-Horasani efendimiz hazretlerinin vekilleri yani İbrahim Enveri baba (Rahmetullahi Aleyhi's-Samedani) efendimiz hazretlerinin kendi yöntemleriyle Cenab-ı Allah'ın emirleri ve Cenab-ı Muhammedi'Sünnet-i Seniyyesi ve müminlerin emiri, müttakilerin imamı Allah'ın aslanı Cenabı Hz. Ali Efendimizin ve Hz. İmam Cafer-i Sâdık hazretlerinin ve Hz. Hünkâr Horasanlı Hacı Bektaş-ı Veli hazretlerinin erkanı ve Ehl-i Beyt'i sevenlerin delilleri üzerine "evli bir can kardeşin" ikrarını aldıkları sırada o canın katılacağı cem törenini ve rehberlik edecek zatın nasıl davranacağı ve neler yapacağını haddimiz olmayarak elimden geldiğince denizden damla ve güneşten zerre miktarınca açıkladım.

Yukarıya olduğu gibi nakledilen satırlardan anlaşılacağı üzere kitap esasen iki bölümden ibarettir. Birinci bölüm evrad (Her tarikatın belli gün ve gecelerde yalnızca ya da topluca okunan ve dua anlamına gelen vird deyiminin çoğuludur) ve ezkardan (zikrin çoğuludur), ikinci ise tarikat merasiminden bahsetmektedir.

Birinci bölüme dair vereceğimiz bilgiler az olacak, ikincisi bölümde ise konunun üzerinde uzunca durulacaktır.

Risalenin yukarıda iktibas ettiğimiz satırlarından anlaşılacağı üzere pek kusurlu olan imlasını muhafaza ettim. Risaleye "**Bektâşi İlmihali**" adını verdim. Böylece "**Bektâşi Sırrı**" denilen meşhur sırrın/gizin bir kısmı artık meydana çıktı. Daha kalan varsa o da bir gün açığa çıkar. Zaten bundan böyle sır saklamak imkânı kaldı mı?

BEKTÂŞİ İLMİHALİ

Kitabın birinci yaprağının ikinci sayfasında başından başlayıp yedi yaprağı kaplayan salâvatı şerife şöyle : “Bu On İki İmam efendilerimizin üzerlerine okunacak Salâvat-ı Şerifelerden “Salâvat-ı Kebir”(Büyük Salâvat) dir. Bunda ufak bir girişten sonra “Bism-i Şah” diye salâvat başlıyor. Bu salâvatta Hazreti Peygamberden Allah katından kendi kakkı için, ecdadı hakkı için, babası hakkı için, annesi hakkın için, Ehl-i Beyt hakkı için, emeği hakkı için, temiz ve duru kişiliği için, masum ve pak olan Ehl-i Beyt hakkı için şefaata dileniliyor. Hz. Ali'den de bu suretle şefaata dileniliyor.

Hz. Peygamber'e salâvat getirildiği gibi Hz. Ali ve Hz. Fatıma ve On İki İmam'a da salâvat getiriliyor. Hz. Fatıma'ya verilen unvanlar arasında **“uzun acılar çeken, kısa ömürlü, hakları zorla ve açıkça elinden alınan, yazgısı ve mezarı belirsiz”** ibaresi bulunuyor.

Sekizinci yapraktan on üçüncü yaprağa kadar yine On İki İmam adına bir **“salâvat-ı şerife”** yazılmıştır. Burada da besmeleden sonra **“Bism-i Şah”** diye başlıyor. Böylece otuz sekizinci yaprak On İki İmam adına on üç **“salâvat”** içeriyor. Buradan elli yedinci yaprağa kadar birtakım dualar yazılıdır. Elli altıncı yaprağın arka sayfasında Hz. Ali hakkında Arapça üç sayfalık bir münacat ve kenarında çevirisi olmak üzere bir manzume mevcuttur. Manzumenin birinci beyti şudur:

**Sana mahsustur hamd ey ulu âli/yüce kerem
essı(kerem sahibi)**

Muradın üzere olursa sun, kime muti kime mani

İlahi ger-Muradi nefsimi verdim esir el-an

Çerağa nedamette olurum lütfuna tamî'

(Bu “Muradi”nin kim olduğunu kestiremedim. 4. Mu-

rat'ın olma ihtimali vardır çünkü dil eskicedir. Necip Asım)

Elli sekizinci yaprakta “ziyaretname-i kebir Hz. Seyyidi's-Şüheda a'ni bihi Hz. Hüseyin bin Aliyyil Murteza”(Aliyyül-Murtaza'nın oğlu) şehitlerin efendisi Hz. Hüseyin'in makamında, İmam Ca'fer'in yattığı türbeye girildiğinde haremde okunacak bir ziyaret name vardır. Orada bulunmayanların da o gün bunu okurlarsa bulunmuş gibi sevaba nail olacakları beyan ediliyor. Ziyaret name besmeleden sonra **“Esselamü aleyküm ey Abdullah'ın babası.”** diye başlıyor. İki yerinde Kerbela olayında bulunanlardan Âl-i Mervan, Âl-i Ziyad'e(Zeyd Ailesine), Beni Ümeyye, İbn-i Mercane, Ömer bin Sa'd, Şimir lanetleniyor. Beş sayfalık bu ziyaretname okunduktan sonra iki rekât namaz kılmak ve arkasından yarım sayfalık bir dua okumak, şayet bu dua uzun gelirse dört buçuk satırlık diğer bir dua okunarak arkasından, Hz. Fuzuli'nin mersiye-i şerifi mi olur yahut Şeyh Şafi'nin mersiye-i şerifi mi olur ve Misali hazretlerinin mersiye-i latifi mi olur, bunlardan birinin behemehâl okunmasını gerektiğini önemle belirtiyor, bunu tavsiye ediyor. Mersiye bittikten sonra bir gülbank çekilir. Sonra şehitlerin ruhları anılır. Gözlerden yaşlar akıtılır ve gene ardından **“Hak”** dinledikten sonra mübarek ruhlar için aşure aşı fukaraya, yoksullara ve hazırdakilere yedirilir. Böylece mübarek şehitlerin ruhları şad ve yâd edilerek şereflendirilir. “Böylece âşıklar, dostlar ve sadıklar, can karındaşlar, şüphesiz ve riyasız olarak Hz. İmam Hüseyin Aleyhisselam Efendimizin şefaatinde mahrum kalmayacaklar ve sancağı şerifi altında hasrolunacakları şek ve şüphesizdir azizim”

Altmış ikinci yaprakdan yetmiş üçüncü yaprağa kadar Hz. Ali, Hz. Fatıma ve On İki İmam ziyaretnameleri vardır.

Yetmiş üç ve yetmiş dördüncü yapraklarda İmam

Cafer-i Sadık ve “Şia mezhebi üzere” erkek, kadın ve buluş çağına ermemiş masum cenazelerinde okunacak dualar vardır. Sonra üç sayfalık bir telkin geliyor. Bunda da dikkat çeken husus, On İki İmam isimlerinin okunmasıdır. Yetmiş yedinci ve yetmiş sekizinci yapraklar abdest ve namazın Arapça niyetlerini içeriyor. Daha bir iki duadan sonra sekseninci yaprakta abdest almak tarif olunuyor.

Burada **“beşinci olarak temiz abdest suyu ile ayaklarını topuk kemiklerine dek mesh eylemek gerektir”** deniyor. “Sabah vakti şafak sökmelerinden güneşin doğuşuna bir saat kalıncaya değin, öğle vakti güneşin başucunda bulunan zamandan güneşin batmasına bir saat kalana değin, ikindi vakti öğle vaktinin çıkışından güneşin batışına değin, akşam vakti kırmızılığın kayboluşundan gece yarısına bir saat kalacak zaman, yatsı vakti ise akşam namazı vaktinin bitişinden gecenin yarısına değindir.”

“Rükû’da en az bir, en çok üç kere ve tek sayıda **“Sübhaner Rabbiyel Azim ve Bihamdihi”**(En Yüce Allah’ı anar ve ona şükrederim) der, sonra **“Allahu Ekber”** dedikten sonra doğrulup **“Semiallahu limen hamideh elhamdu lillahi rabbil alemiyn Allahu ekber”**(Allah kendisine şükredeni işitti, övgü tüm varlığın yaratıcısı olan Allah’a aittir. O en büyüktür) deyip secdeye varır. İkinci rekâta Fatiha ve zammı sureden sonra “Allahu ekber” deyip dua eder gibi ellerin kaldırılıp bu konutu okuya:” **La İlahe İllallahul Hakimül Kerim, La İlahe İllallahul Aliyyül Azim, Subhaner Rabbissemavatisseb’i ve Rabbil Arşisseb’i vema fevkihinne, vema beynihinne, vema tahtihinne, vema fihinne ve Rabbül Arşil Azim, Rabbenâğfir lena, verhamna ve vafü anna fiddünya velahireh.Velhamdu Lillahi Rabbil Alemin”** (Her şeye hükmeden Yüce Allah’tan başka ilah yoktur. En Yüce ve en büyük Allah’tan başka ilah yoktur. Yedi kat göklerin Rabbini, Yedi kat Ar-

şın, bunların üstedekilerin, arasındakilerin, altındakilerin, içindekilerin ve en büyük arşın Rabbini tesbih ederim, anarım. Ey Allah'ım! Bize dünya ve ahirette merhamet et, bizi bağışla. Hamd, teşekkür ve övgü âlemlerin Rabbi olan Allah'a aittir.) deyip rükua vara ve eğer kudreti yetmez ise yalnız "Allahumme salli ala Muhammedin ve ala ali Muhammed" diye, kafidir. Sonra "Allahu Ekber deyip rükua vara, böylece diğer rekâtları da tarif ediyor.

Ka'de-i üla'da(ilk iki rekâttan sonra oturulduğunda) şu okunacak: **"Eşhedü enlailahe illallahu vahdehu la şerike leh ve eşhedu enne Muhammeden Abduhu ve Rasuluh ve eşhedü enne Emiral Mü'minine Aliyyen Veliyyullah. Allahümme salli ve sellim ve zid ve barik ve terahham ala Muhammedin ve ala ali Muhammed efdale ma sallayte ve sellemte ve barekte ve terahhamte ala İbrahime ve ala ali İbrahim inneke hamidün mecid."** Ve eğer buna kudreti yetmez ise bunu okuya: **"Allahümme salli ve sellim ala seyyidina Muhammedin ve ala âli Muhammed."** (Şahitlik ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. O birdir. Ortağı yoktur. Ve yine şahitlik ederim ki Muhammed O'nun kulu ve elçisidir. Ve yine şahitlik ederim ki Müminlerin Emiri Allah'ın sevgilisi Ali'dir. Allah'ım, İbrahim'e, onun ailesine verdiği nimeti, merhameti, şefkati Muhamme'de, onun ehl-i Beytine de ver. Onlara merhamet et. Onları rahmetine al, bereketini ve merhametini onlardan eksik etme. Sen övgüye layık en yüce varlıksın.)

Namazlardaki farz rekâtlar sayılıyor. Salât-i vitir ve sünnetlerden bahis olunmuyor. Yolculuk namazı /seferi namazı anlatılıyor: Vatandan dört ya da beş saat uzaklıkta ki yere gitmeye niyet edince, vatandan yarım fersah ayrılınca namazı kısa eda etmek Allah'ın farzıdır. İkamet ettiği yerden dört veya beş saat ayrıldıktan sonra o gün evine dönmez ise namazı kısaltması farz-ı ilahidir. Namazda yü-

zünü kibleye dönüp her zamanki giysilerden farklı olarak temiz giysiler giymeli. Ancak secde yapılacak mahal toprak olmalı. Efdal olan ise Kerbela toprağıdır.

Birinci kısım burada bitiyor.

Seksen beşinci yaprakta başlayan ikinci kısımdan birçok sayfayı buraya nakledeceğiz. Burada evli bir kişinin yola nasıl gireceğinden başlayarak merasim ve tarikat erkânı geniş bir şekilde anlatılıyor. Bu merasimin cuma ve pazartesi yahut ibadet gecelerinden birisinde olması gerektiği bildirildikten sonra, “masum erenler bilinsin ki öncelikle erkân evi Hz. Pir Hacı Bektaşî-ı Veli Kuddise Sırruhu Efendimiz Hazretlerinin yüce makamlarının yol ve erkânıyla yapılacak evli bir can kardeş tutup(musahip) yetişmesi nasıl olur, ne kadar zaman alır ve ona rehberlik edecek can karındaş nasıl rehberlik edecek” diye anlatılıyor.

Sevgi ve hoşgörünün bol olduğu dergâhta bulunan ilim ve marifet sahibi zat her kim ise meydancılık hizmetinde bulunan cana emir buyurur ve “Meydancı baba, bizim bu gece cem ibadetimiz var. Ancak sen de usulüne uygun olarak meydanı güzelce sil süpür. Meydancı baba da: “Eyvallah erenler!” diyerek Şamdanları temizce siler, meydanı güzelce temizler, ortalığı siler süpürür. Bu arada tarikata girip yetişecek canın çorağını da hazır eder, delilini yani şemasını da hazırladıktan sonra “taht” tabir olunan mahal lin üzerindeki kandili yakarak çerağ taşının üzerine şekerli ya da ballı bir maşrapa şerbet yapıp koyar. Bunun ardından “küre”yi yani ocağı temizler ve önüne buhurdanlık ile bir parça öd ağacı yakıp tütsüler. Kalan öd ağacını ise buhurdanlık dibine koyar.

Bundan sonra tahtın sağ tarafına “Ahmed-i muhtar postunu” ve tahtın sol tarafına da “Aliyyü'l-Murteza” postunu serip ve “küre”nin(ocağın) alt yanına meydan kapısı içe-

risinde olan eşiğin yanındaki ilk taşa (ki bu taşlar “kızıl eşik” ve “niyaz taşı” ve “mürüvvet taşı” tabir olunur; makamı büyüktür, zira bir can meydana girince, erenler cemalini görünce anın dibinde niyaz olunur. Yanına Hz. Pir Efendimizin Horasan tarafından getirdikleri post olup “Horasan postu” tabir olunur) Hz. Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli postunu ve kürenin üst yanına “aşçı baba postunu” sonra diğer postları da sırasıyla bir bir yerlere serer. Ancak evli olan canın cem merasiminde anılan dört postu bilmek gerekir. Özetle meydan içindeki hizmete dair hiçbir kusur bırakmadan meydan kapısının dışına bir leğen, ibrik ve bir havlu koyup sonra, dede postunda oturan ilim ve irfan sahibi zatta, “Erenlerim, emir buyurduğumuz meydanın hizmetleri tamamlandı” der. Dede de “eyvallah” deyip kalkıp meydan kapısından içeri girip ve niyaz taşı yanında yere birlikte bir niyaz eder. Sonra ayağa kalkıp yürüyerek ve anılan makamlara ima ederek önce kapı yanında olan pir postuna ve sonra tahtın sol tarafında “Aliyyü'l-Mürteza” postuna, tahta, çerağa, çerağ taşına, meydan taşına, küreye yani ocağa, aşçı baba postuna ve “Ahmed-i Muhtar” postuna dönüp niyaz/dua edip herhangi bir yeri ve herhangi postu ihtiyar ederse niyaz eder ve geçip oturur.

Sonrasında dergâhta bulunan canlardan evvela aşçı baba, daha sonra ondan ulu bulunan karındaşlardan her kim ise sırasıyla, erenlerin erkânı üzere edep dâhilinde birer birer meydan kapısından içeri girip yine erenlerin kural-ları üzere niyazlarını ederler. Dede efendi de kendilerine yer gösterip ve gösterdikleri yere gelip niyaz edip otururlar. Sonra yeni talip kendi bildiği gibi meydan kapısından içeri girerek niyazını eder ve dede efendinin gösterdiği yere geçip oturur, azizim. Ancak bazen dede efendi tarafından yüce bir izin olur ki, merasim öncesinde herkes edep dâhilinde canlar meydana girsinler ve sonra dede efendi gelip girsin diye.

Canlar ayakta iken dede efendi meydana girince yere hep beraber niyaz ederler. Sonra ayağa kalkıp durdukları yerden, “Esselamu Aleyküm ve Rrahmetullah” deyip selam verirler. Canların içinden aşçı baba veya meydancı baba ya da bir ulu karındaş dile gelip der ki: “ Ve aleyküm selam ve Rahmetullahi ve Berekatühu”. Sonra, dede efendi, yukarıda zikrolununduğu şekilde edep içinde niyaz ve selam vererek gelip istediği yere oturduğu zaman orada bütün canlar birlikte buldukları postlara çöküp niyaz ederler. Azizim, bu vecihlerin ikisi de caizdir. Ancak yeni talibin behemehâl en sonunda meydana girmesi şarttır.

Bundan sonra dede efendi tüm canlara hitaben, **“Canlar! Akşamlar hayrola!”** der. Canlar da oturdukları yerden, secdeye kapanıp birlikte niyaz ederler. Bunun üzerine dede efendi buhurdanlığı uyarması için meydancı babaya işaret eder. Meydancı baba da bir niyaz edip ve kalkıp gelip buhurdanlığa öd ağacı koyar ve niyaz edip gelip yerine oturur. Bunun üzerine dede efendi dile gelir ve açıktan, **“Destur”** deyip ağır ağır **“Sure-i Fatiha”** ve üç **“İhlâs”** okur. Canlar da bu ayetleri içlerinden okurlar. Bundan sonra Cenab-ı Hakk’a Arapça bir dua ve bunu müteakip de Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hz. Fatıma ve On İki İmama salât ve selam getirilir, **“Na’ti Ali”** ile bitirilir.

Bunları dede efendi açıktan, canlar içlerinden okuduktan sonra ve “hü” denildikçe dede efendi niyaz edip ayağa kalkar ve geri çekilip meydana ve cümle canlara karşı bir niyaz eder ve öne çıkıp şu **“dar özrünü”** okur: Besmele ile **“Rabbena inna zalemna enfüsena (A’raf/7:23) (Ey Rabbimiz, nefislerimize zulmettik, günah işledik, eğer bizi bağışlamaz ve merhamet etmezsen bizler hüsrana uğrayanlardan oluruz) ayet-i kerimesinin tamamından sonra “Pür cemal, Muhammed kemal Hüseyin Ali ra bülende salavat”** der. **“Allahümme salli ala Muham-**

medin ve ali Muhammed” deyip sonra da şu dilekleri okur: **“Allah Allah yüzüm yerde, özüm darda, erenler huzurunda, hak Muhammed Ali divanında canım kurban, benim tercüman, bu hakirden incinmiş, gücenmiş can karındaşlar var ise dile gelsin, yol ile yoldayız, Allah eyvallah erenler, kimsenin hakkı kalmasın. Hakkı olan gelsin, hakkını alsın. Zira bu meydan Muhammed Ali meydanıdır erenler hü dost”**.

Dede efendi özrünü diledikten sonra tüm canlar birlikte yere niyaz ederler ve tiğbentlerini (kemer) bellerine kuşanıp ellerini ve ayaklarını mühürleyip tekbir getirdikten sonra şu ayeti ve sözleri okurlar: **“Bismillahirrahmanirrahîm, Ya eyyühellezine amenusbirû ve sabirû ve râbitû vettekullahe laalleküm tüflihun”** (Al-i İmran/2: 200) (Ey İman edenler! Allah yolunda zorluklara ve sıkıntılara sabredin, düşmanla ve birbirinizle sabır kınusunda yarışın ve düşmana karşı geekli hazırlığı yapın. Allah'ın emir ve yasakları konusunda sabırlı, duyarlı, bilinçli olun ki, kurtuluşa eresiniz). Bundan sonra, **“Allah Allah, men /ben dil bendini/ gönül bağını kuşandım, dost bendini rehber ile pire ettim iktida(pire uydum). Taktı Selman boynuma tiğbendini** (Tiğbend: Bektaşi yoluna girecek olan tâlibin kurban edilmek üzere gönderdiği koyunun tüylerinden, Bektaşi kadınlar tarafından örülmüş ince bağ). **Pür Cemal, Muhammed Kemal, Hüseyin Âl-i Râ bülende salâvat”**. Bundan sonra dede efendi cümle canlara karşı meydan ortasında bir niyaz edip ayağa kalkar. Sonra geri çekilerek Hz. Hünkâr Hacı Bektaşi Veli postunda iki rekât namaz kılar sonra da yeni talibi ismiyle çağırıp gel filan efendi der. Yeni talip de niyaz ederek yerinden kalkıp dede efendinin huzuruna gelir. Sonra dede efendi dile gelip talibe derki:

“Filan efendi, sen bu yüce yola On İki İmam kata-

rına ve Muhammed yoluna ve Hz. Hünkâr Hacı Bektaşî Veli yoluna girmek murat edersin ancak bu bizim yolumuz gayet güçtür ve melâmet (her türlü gösteriştten uzak, dünya malından yüz çeviren, dervişliği, rintliği kendine ilke edinen kimse, melamiye tarikatından olan) yoludur ve demirden yaydır. Son pişmanlık fayda etmez. Gelme gelme, dönme dönme diye erenlerin kelâmı var, der. Ne dersin”, diye dede efendi talibe bir defa yahut üç defa sual eder. Talip de niyaz edip sonra dede efendi tekrar dile gelip talibe der ki: “Oğlum, rehberliğe kimi istersin?” Üç defa yahut bir defa sual eder. Talip de filan canı isterim der. Dede efendi de der ki: “Var şimdi ol cana niyaz eyle”. Talip de rehberliğe her kimi diledi ise rehberlik edecek cana bir niyaz edip sonra geri çekilip önceki makamı olan yere gelip niyazını edip oturur. Bundan sonra dede efendi rehberlik edecek cana dile gelip der ki: “Derviş filan, şu can seni rehberliğe niyaz etmektedir, var şimdi şu cana Allah rızası için rehberlik eyle.” Sonra rehberlik edecek can da “eyvallah” deyip niyaz ederek gelip dede efendiye bir niyaz eder. Sonra da durup şu özü okur: “Allah Allah! Günahkarım, mücrimim, suçumu itiraf ediyorum, ey padişah hata kıldım suçumu affeyle, Ey Şah Muhammed Mustafa hakkı için, Aliyyül Murteza hakkı için, kerem kanı Hüseyin Şah Hakkı için, Hazreti Ali Aba hanedanı hakkı için, kutb-u âlem Hacı Bektaş-ı Veli hakkı için, Rabbena zalemna enfüsena, estağfirullah (Ey Rabbimiz nefislerimizde zulmettik, günah işledik, affımızı diliyoruz) Ağrınmış, incinmiş, gücenmiş can karındaş var ise meydan-ı muhabbette Mansur darında, yüzüm yerde, özüm darda hakkı olan can karındaş var ise hakkını talep etsin. Tarikatta boyun burmak hatadır. Erenler yoluna teslim olmak rızadır. Ya elimden ya dilimden her ne geldi ise elim dilim kesmek revadır. Allah! erenler hü dost, pür

cemal”

Bunun üzerine dede efendi dile gelerek der ki: **“Ey erenler, canlar, karındaşlar! Hakkı olan dile gelsin ve gelip hakkını alsın; zira bu meydan İmam Hüseyin meydanıdır ve er meydanıdır. İşte bu meydanda duran candan herkes hakkını alsın, kimsenin hakkı kalmasın.”**

Dede efendi canlara bu suali söyledikten sonra tüm canlar birlikte yere niyaz ederler. Rehber de dede efendiye niyazını edip geri çekilir, tiğbendini kuşanarak şu sözleri okur:

“Allah Allah! Hizmet-i merdan-ı bidayet bendini kuşvare kılmışım. (önce yiğitlik hizmet kuşağını kuşandım)

Dost bendini rehber ile pir ettim iktida, (Dost bağını rehber edinerek pire tabi oldum)

Taktı Selman boynuma pir bendini. (Selman-ı Farisi boynuma pir bağını taktı)

Pür Cemal, Muhammed Kemal, Hüseyin Âl-i ra belende salâvat (Yüce Peygamber’e ve Hüseyin’e salavat olsun)

Bundan sonra rehber dede efendiye bir niyaz edip geriye çekilince dede efendi emir buyurup: **“Şu canın çerağını (mumlu fitili) ateşle “der. Rehberlik edecek can ile yere beraber niyaz eder ve gelip tahtın üzerinde olan kandilden yahut çerağ taşı üstünde olan kandilden delili yani şem’ayı alır ve kandilden şem’ayı yakar ve şem’a ile beraber çerağ taşına bir niyaz eder sonra ayağa kalkıp yeni talibin çerağını yakar ve bir niyaz edip sonra geri çekilir ve kapıda durup bu gülbankı okur:**

“Allah Alla! Çün çerağ-ı fahri (iftihar ateşini) uyardın o Hüda’nın aşkına

Seyyidü'l-kevneyn Hatemü'l-Enbiyanın aşkına (İki cihanın efendisi, nebilerin sonuncusu Hz. Muhammed aşkına).

Saki-i Kevser Aliyyül Mürtezanın aşkına (Cennette Kevser Şarabını sunan, İnsan ruhuna Allah sevgisi, Allah nuru saçan Hz. Ali aşkına)

Hem Hatice ,Fatıma Hayrunnisanın (Tüm hanımların efendis) aşkına

On iki sadr-ı velayet Pişuvanın aşkına (Velayet makamının önderleri On İki İmam aşkına)

Çarda masum pâk Âl-i Âbanın aşkına (Masum, temiz ve pâk olan Hz. Muhammed soyu aşkına)

Hazreti Hünkâr kutb-u evliyanın aşkına (Velilerin ulusu Hacı Bektaş-ı Veli aşkına)

Haşre dek yansın yakılsın billâh onun aşkına (Kıyamete kadar aşk ateşi ile yanan âşıklar aşkına)

Bundan sonra, **“Allah eyvallah erenler çerağımız aydınlandı (Ruşen oldu), hizmetimizi icra eyledik, hakka hayırlımızı niyaz ederiz”** der. Sonra dede efendi bu gülbankı çeker: **“Allah Allah... Çerağ-ı Ruşen,(aydınlık ışığı) fahr-i dervişan, (dervişlerin büyüğü) zuhur-u iman, (imanın ortaya çıkışı) abdalın, (abdallar, bunlar 7,40,70 olarak sayılır) Nur-u Nebi, Kerem-i Ali, Pirim Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli, evliyanın çerağı (nuru, ışığı) ebed (sonsuz) ola. Akşamlar hayrola, hayırlar feth ola, münkir münafık mat ola, gerçekler demine hû! Hû!”** Derken rehberlik edecek can ayağa kalkar ve elinde olan delili yani şem'ayı sallar, nefes almaksızın sırayla gelir, delili yerine bırakır ve geri çekilip dede efendiye bir niyaz eyledikten sonra dede efendi dile gelir: **“Haydi var şimdi bu cana rehberlik edip Allah'ın müminlere farz kıldığı ve Peygamberlerin yüce sünneti ve On İki İmamın içtihadı üzere evvela ab-**

desti ver.” Rehber de “eyvallah” der ve yeni talibin yanına gelir. Talibe edeple bir niyaz ederek bir elinden, bir yakasından tutar ve “buyurun erenler” diyerek kaldırır.

Bundan sonra meydan kapısından dışarı çıkıp “Allah’ın müminlere farzı ve Nebilerin sonuncusu Cenabı Peygamberin sünneti seniyyesi ve iki cihanın yüz akı Müctehid İmam Efendilerimizin yüce sözleri üzere evvela iki ellerini iki defa yıkayıp (aza ikişer defa yıkıyor) ve ellerinin suyu ile ayaklarını mesh ettirir. Abdesti verirken rehber el yıkama sırasında dile gelip talibe der ki: “Ezel ezelden bu yana gelinceye kadar her ne kadar cenabı hakkın yasak ettiği haramlara el sundun ise cümlesinden temizlenmek için ellerini yıkamak Allahın farzıdır. Ağzına su verirken der ki: “Ezel ezelden bu vakte gelinceye değin ağzından çıkan malayani küfür ve hata olan nesnelere yıkamaktır. Bu peygamberin sünnetidir.” Ve burnuna su verirken der ki: “Bizim elest (insanların yaratılış başlangıcı, Allah’ın ruhları yarattıktan sonra :“ben sizin Rabbiniz değil miyim” dediği gün) gününden bugüne gelinceye kadar yasak olan çirkin kokuları ki almış idik, onları def etmek için peygamberimizin sünnetidir”. Yüzünü yıkarken der ki: “Ezel ezelden bu saate gelinceye değin her ne kadar hayâsızlık olduysa cümlesinden uzak olmaktır ve bu Allah’ın farz-ı aynıdır”. Kollarını yıkarken, “ İş bu yıkama küçük yaşından beri her ne kadar yasaklanmış olan haramlar var ise ve o haramlara kolunu sunduğundan bu vakte değin cümlesinden el yıkamaktır. Bu da Allahın farzıdır.” Başını mesh ederken de, “Baş büyüktür ve gövdeyi taşıyıcıdır ve bilip anlayıcıdır ve ettiğın tüm günahları ve kabahatleri işlediğinden cümlesinden ari olup pak olmaktır. Bu da Allahın farzıdır.” Ayaklarını mesh ederken, “Her ne kadar günaha ve kabahate ve layık olmayan yerlere ve

Allahın rızası olmadığı mahallere yürümüş isen cümlesinden uzak olmaktır. Bu da Allahın farz-ı aynıdır". Sonra talibin eline bir havlu verip der ki: "Bu da cümle ettiğin günahlardan silinmektir".

Talip silinirken kisvesini başından alıp meydan kapısından içeri girip niyaz ederek kisveyi getirip dede efendi huzuruna teslim eder. Dede efendi de talibi bundan böyle sınırlar içine alacak tiğbendi rehberine teslim eder. Rehber de tiğbendi aldıktan sonra niyaz eder ve meydan kapısının dışına çıkarak talibi başı açık ve yalın ayak edip sonra tiğbendini de talibin boynuna takar. Tiğbendi takarken "destur" deyip şu gülbankı okur:

Bismillahirrahmanirrahim "Şehidallahu ennehu la ilahe illa hu.."(Bütün kullarını sevgisi ve merhametiyle kuşatan, kullarına karşı daima şefkatli ve merhametli olan Allah'ın adıyla başlarım) **Adaleti gerçekleştiren Allah, melekler ve ilim sahipleri, kendisinden başka tanrı olmadığına tanıklık etmişlerdir). Inned-dine indallahil İslam**(Allah katında din, İslamdır), **Pür Cemal, Muhammed Kemal, Hüseyin Ali'ye salâvat"** deyip **Eûzubillahimineşşeytanırracim. Bismillahirrahmanirrahim.** (Kovulmuş şeytandan ve şeytanî düşüncelerden Allah'a sığınırım. Bütün kullarını sevgisi ve merhametiyle kuşatan, kullarına karşı daima şefkatli ve merhametli olan Allah'ın adıyla başlarım) ayetlerini okuduktan sonra meydan kapısından içeri talibin sağ ayağını bastırıp ve meydan kapısından içeri girdiklerinde rehber talibin sağ tarafından sol elini mühürleyip ve sağ eliyle tiğbendi tutup talip de sağ elini mühürleyip sol eliyle rehberin sağ elini tutup sonra **"niyaz taşı"** veya **"kızıl eşik"** veya **"mürüvvet taşı"** diye adlanan taşın dibinde rehber ile birlikte çöküp orada bir niyaz edip ayağa kalkar. Rehber bir adım atıp selam verip der ki: **"Esselamu Aleyküm şeriat erenleri"**. Dede efendi de **"Ve Aleyküm**

Selam ve Rahmetullahi ve Berekatühu” diyerek karşılık verir. Rehber bir adım daha atıp: **“Esselamu aleyküm tari-kat erenleri”** der. (Dede efendi cevap verir.) Rehber bir adım daha atıp **“Esselamu aleyküm marifet erenleri”** der. (Dede efendi cevap verir)... Rehber dile gelip der ki: **“Allah Allah! Erenlerimizin huzuruna yüzümüzü üzere sürme-ye geldik. Bu can On İki İmam Efendilerimizin katarına ve Muhammed Aliye ve Hazreti Pir Efendimizin doğru yoluna intisap etmek murat eder ve dostlarına dost olup düşmanlarına düşman olmak murat eder. Bir koç kuzulu kurbanımız vardır. Erenlerimize niyaza geldik. Kurbanımızı kabul edip Hazreti Pir Efendimizin yoluna ve erkânına bu aksakallıyı kabul buyurup aralarına alırlar mı?**

Bundan sonra dede efendi de dile gelip meydana ortasında bulunan canlara hitaben buyurur ki: “Ey canlar, erenler, karındaşlar bu meydanda olan can, yüzü üstü sürüne sürüne gelmiş. Niyaz eder ki, On İki İmam Efendilerimizin katarlarına ve Muhammed, Ali yoluna ve Hazreti Pir Efendimizin doğru yoluna talip olup can ve başını aile ve evlat uğruna feda edecek bir koç kuzulu kurbandır. Bu yola girmek murat edip niyaz eder, ne dersiniz? Cümleliz bu candan hoşnut ve razı olup yol ve erkânıyla bu biçare canı kardeşliğe kabul eder misiniz? Tüm canlar da oldukları yerden birlikte yere kapanıp niyaz ederler. Sonra dede efendi rehberine : “Talibi getir” der. Rehber de talibi dede efendiye getirip ve niyaz edip teslim eder. Teslim ederken de şu ayeti okur: **“Bismillahirrahmanirrahîm İnnallahe ve melaiketehü yusallune alennebiyi ya eyyühellezine âmenû sallû aleyhi ve sellimû teslima”** (Bütün kullarını sevgisi ve merhametiyle kuşatan, kullarına karşı daima şefkatli ve merhametli olan Allah’ın adıyla başlarım. Allah ve melekleri, kuşkusuz, peygambere rahmet etmektedirler.

O halde, ey inananlar, siz de ona rahmet dileyin, destek verin ve onun dinine bütün benliğinizle boyun eğin.)

Bundan sonra talibi dede efendiye teslim eder. Sonra rehber talibin sol tarafına geçip ve bir dizi üzerine çöküp bir elini talibin sol omzuna koyup ve bir elini kendi dizi üzerine koyup durur. Sonra dede efendi talibin sağ kulağına farz olan emirleri ve Peygamberin mübarek sünnetlerini, Hazreti Muhammed'i ve Allah'ın aslanı takva sahiplerinin önderi Hazreti İmam Ali v Hazret-i İmam Caferi'nin mezhebinin kurallarını, Hazreti Hünkâr Hacı Bektaşî-1 Veli'nin erkânını ve Allah dostlarının erkânını telkin eder. Dede efendi bu sırada sağ eliyle talibin sağ elinden tutar. Talip de sol eliyle dede efendinin eteğini tutar. Telkin tamamlandığında dede efendi talip ile birlikte bir salâvat-ı şerife getirip On İki İmama dua ederler. Bittiğinde de dede efendi On İki İmamın faziletlerini ve şanlarını anlatıp bunların hem dünyada hem de ahirette kurtuluşumuza vesile olduklarını ve bunları büyük bilip imametlerini ikrar eyledin mi, diye üç defa sorar. Talip de "ikrar eyledim" dedikten sonra talibin tiğbendini kuşatıp ve başını sıvadıktan sonra öğüt ve nasihatten sonra bir salâvat-ı şerife getirip, "Var şimdi rehberinle beraber tüm kardeşlerine bir niyaz eyle" deyip sağ elinden tutar rehberin eline teslim eder.

Bundan sonra rehber ile talip dede efendiye bir niyaz eder. Sonra sırasıyla başka başka üslup üzere niyaz edip, oradan geri çekilip kapı önünde durur ve gelip dede efendiye niyaz eder. Sonra geri çekilip meydan kapısı eşiğine bir niyaz eder. Rehber der ki: "Buna kapı derler ve bu makama Darü'l- Eman/güven kapısı derler. Bu erenler kapısıdır ve bu kapiya gelen geri dönmez, burası meram ve maksada erişilen yerdir." Sonra da Hazreti Pir Postu yanında duran niyaz taşına, bunlara "kızıl eşik" ve "mürüvvet taşı" da denir niyaz ederler. Rehber der ki: "Bu makama mürüvvet kapısı

derler ve meydan içine girildiğinde erenlerin cemali müşahede olunur ve maksada erişileceğinde işte o erenlere niyaz edileceği ve niyazın kabul olunacağı yerdir.”

Oradan pir postuna niyaz edilirken rehber der ki: “Buna Pir Postu derler. Hz. Pir Efendimiz bunu Horasandan getirip ve bu mahalle serip meram ve maksadın her ne ise pire katıldıktan sonra muradına ereceğin makamdır.” Oradan da tahtın sol tarafında olan posta gelip ve niyaz edip rehber der ki: **“Buna ilim postu derler. Tüm dertler burada hal olur ve şeriatın, hakikatin, marifetin, tarikatın kapısı budur. Dünya ve ahirette kurtuluşun yolu buradadır.”** Oradan da çerağa gelip niyaz ederler. Rehberin buradaki niyazı şöyledir: **“Buna çerağ derler. Bu çerağ, Nuru Muhammed Ali’dir. Ve tüm canlar bunun nuruyla aydınlanıp onların cemaliyle müşerref olur ve Hakka ancak bu makamla erişilir.”** Oradan meydan taşına niyaz edip der ki: **“Buna meydan taşı derler. Hazreti Pir Efendimizin meydan cellâdı diye atadıkları ve elinde kudret kılıcıyla duran hacim sultanın makamıdır. Bura terbiyesiz, edepsiz ve erkânsız olanları, yalancılık ve yolsuzluk edenleri terbiye edip yola getirilecek makamdır. Bu makam terbiye makamıdır.”** Sonrasına küreye yani ocağa niyaz edip rehber şöyle der: **“Buna küre derler. Burada çiğ olan nesnelere pişer, hakkın verdiği nimet burada pişirilip Allah’ın dostlarının yararlanıp şükrettiği ve tüm insanların faydalandığı yerdir.”**

Sonra aşçı başı baba postuna niyaz eder. Rehber şöyle der: **“Buna aşçı postu derler ve bu öyle bir üstattır ki çiğleri pişirir ve hamları olgunlaştırır ve çiğlere lezzetini verir ve yolsuzları yola getirir”** Sonra tahtın sağ tarafında olan “Ahmed-i Muhtar Postuna” niyaz edip şöyle söylenir : **“Buna “Ahmed-i Muhtar Post” derler. Önceki ve sonraki tüm ilimler bunun yüzü suyu hürmetine ya-**

ratılmıştır. Hidayete erdiren bu posttur. Evrenin yaratılış sebebi bu posttur. Herkesin atası anası bu posttur.”

Sonra gelip tahta niyaz ettiklerinde rehber der ki: **“Buna taht derler. Yüce Allah’ın emri ile ve Selman pak marifetiyle Hz. Peygamber’in yüce şanı için kurulan Rasulullah’in minberidir.”**

Oradan geri çekilerek meydan ortasına bir niyaz ederek rehber der ki: “Buna meydan derler ve bu meydana Muhammed Ali, İmam Hüseyin, Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli ve erenler meydanı derler. Herkes dünyevi, uhrevi Murat ve maksadına bu meydanda erip feyiz alır. Sonra ayağa kalkıp rehber şu ikrarı okur:

“Allah Allah! Hamden lillah, kim men olam ben-de-i has hüda (Hamd ve şükür Allah’a mahsustur, ben O’nun has kulu olayım.)

Can ve dilden aşkla hem çağır Âl-i Âba (Ehl-i Beyti)

Rah-ı zulmetten doğru yola bastım kadem (karanlıktan aydınlığa ayakbastım)

Hab-ı gafletten (gaflet uykusundan) **uyanıp çeşm-i can oldu küşa**

Mezhebim hak Caferidir, gayırlar (başkaları) **batıl durur**

Pirim üstadım Hacı Bektaşî kutb-u evliya (velilerin öncüsü)

Sevdiğim on iki imam, men guruh-u bacidenin

Yetmiş iki fırkadan oldum beri (uzak) **dahi cüda** (ayrılık)

Hak deyip bel bağladım ikrar verip erenlere

Mürşidim oldu Muhammed, rehberim hem Murteza”

Pür cemal, Muhammed Kemal Hüseyin Ali Efendilerimize salâvat getirdikten sonra rehber dile gelip der ki: **“Allah eyvallah! Erenlerim kurbanımızı kabul buyurdunuz, muradımızı verdiniz, meram ve maksadımıza nail ettiniz, Hak hayırlarımızı kabul eylesin. Sonra dede efendi şu kısa gülbankı okur: “Allah Allah bismillah, fatihatü’l-vücut velhamdu lillahi mazhari’l-mevcud. La ilahe illallahu tevhiden min keşfin ve şuhûdin** (Hz. Peygamber, Hz. Ali, Hz. Fatıma, Hz. Hatice, İmam Hasan, İmam Hüseyin, İmam Zeynel Abidin ilh... Haklarında salâvat, ta’zim ve cümleye dua edilir.)

Bundan sonra rehber ile talip dede efendiye niyazlarını edip geri çekilip **“Hü”** deyip talibi yerine oturtur. Sonra rehber talibe bir niyaz ettikten sonra rehber tekrar dede efendiye bir niyaz edip geri çekilir, meydan taşına gelip bir niyaz edip ve meydan taşı üstündeki maşrapayı alır ve kapıda durup şu tercümanı okur:

“Allah Bismi Şah Rahmetullah, İmam Hüseyin Sıbğatullah,(Allah’ın boyası) gazi ve hür şehit, la’netullah bir can Yezid oğlu Yezid’e olsun. Pür cemal Muhammed Kemal, Hüseyin’e salâvat.”

Bundan sonra dede efendi bu gülbankı okur:

“Allah Allah! Oturan, duran, gör evvela, riyakâr zümresini, Mervan ve münkir kör ola, cümlemizin isteğini veren şah-ı merdan ola ve yardımcımız, yaverimiz ola. Hünkâr Hacı Bektaş-i Veli efendimiz elimizden tutanımız ola. Seyyid Ali Sultan devranı yürüye, gerçekler demine hü!”

Bundan sonra şerbeti önce dede efendiye verip sonra sırasıyla niyaz ederek sair canlara dağıtır. Ancak her yudum alındıkta tüm canlar bir ağızdan, **“Selamullahi Ale’l-Hüseyin ve Lanetullahi ala katili Hüseyin”**(Allah’ın selamı

Hız. Hüseyin'e, laneti de onun katiline olsun) diyerek şerbeti içerler. Tamamlandığında rehberlik eden can çekilip meydan ortasında bir dizi üzere çöküp istediği kadar şerbetten içer ve yere birlikte niyaz edip ayağa kalkar ve dile gelip şöyle der: **"Allah Allah Eyvallah, cümle hizmetimizi erenlerin buyruğu üzere yaptık. Hak hayırlımızı niyaz ederim."** Bunun üzerine dede efendi de bu gülbankı çeker:

"Allah Allah... Cümle hizmetin kabul ola, muradın hâsıl ola, er hak yardımcın ola, Muhammed Ali yaverin ola, Hünkâr Hacı Bektaşî Veli elinden tutanın ola. Yerin pak ola, günahların af ola, kısmetin bol ola, üçler yediler, kırklar hazır ola ve gaip erenleri gözcün ola, gerçekler demine hü!"

Hü denildiğinde rehber maşrapayı meydan taşı üzerine koyar. Önce oraya niyaz edip geri çekilir ve gelip dede efendiye niyaz eder. Sonra gelip postuna çöküp, niyazını yapıp oturur. Dede efendi bundan sonra tüm canlılara hitaben şu gülbankı çeker: "Allah Allah... Muhammed Habibullah, Ali Velîyullah, İmameyn Rahmetullah. (Bundan sonra üç buçuk sayfalık Türkçe dua var. Bu duanın içinde ilginç olan, **"Ve daim bizlere, kötülük yapmak isteyenlere iyilik etmekten ayırmaya. Allah, erenler insaf vere"** cümlesi bulunuyor. Nihayet gülbank denilen bu uzun dua şöyle bitiyor:

"Anadolu gözcüsü Abdal Musa Sultan ve Rumeli gözcüsü Seyyid Ali Sultan ve Arabistan gözcüsü Kaygusuz Sultan ve Sarı Saltuk Sultan ve Balım Sultan ve Akyazılı Sultan efendilerimiz ve cümle enbiya ve cümle evliya ve cümle dem erenleri ve Horasan pırleri ve Türkistan severleri ve cümle pırler elimizden tuta ve yardımcılarımız ve yaverlerimiz ve sığınağımız ve göz-cülerimiz ola. Allah erenler, Allah erenler, Allah erenler,

üçler, yediler, kırklar, üç yüzler, binlerle pirlere, neler, binlerle nur-u nebi, Kerem Şah-ı Merdan Esedullah Ali pirimiz kutbul-arifin gavsul vasılın Hz. Hünkar Hacı Bektaş-ı Veli demine, dem-i piran, dem-i muhibban, dem-i âşikan, dem-i sâdikan, dem-i abdalın, dem-i muhibb-i bâciyan, Sırr-ı Rasulilillah, kerem-i Ali Veliyullah, Mürüvvet-i Enbiyailillah, inayet-i evliyailillah, yuf münkire, lanet Yezide, Yezid'e, onun peşinde gidenlere ve ailesine, çocuklarına, münkir, münafıklara Allah'ın laneti yiğitleri şahı, Allah'ın aslanı Hz. Ali ve Kerbela şahı İmam Şah Hünkar Hacı Bektaş-ı Veli hürmetine ve cümle er- evliya gerçekler demine hü!"

Hü denildikten sonra dede efendi ruhsat verir. Önce aşçı baba kalkıp ve niyazını eder ve meydan kapısından dışarı çıkar. Arkasından orada bulunan faziletli kardeşlerden biri edeb içinde erkânıyla kalkıp niyaz ederek dışarı çıkar. Dede efendi herkesten sonra niyazını eder ve çıkıp biraz dinlendikten sonra lokmalar hazırlanır, sofralar kurulur. Dede efendinin sofrasına canlardan münasip olan can her kimler ise birlikte otururlar. Yeni talip de dede efendinin sofrasında hizmette bulunur. Yemek sona erdiğinde dede efendi sofraya duası okur. Sonra aşçı baba şu duayı okur:

"Allah Allah... İmamların ruh-u revanı şad ola, kı-zıl veli Seyyid Ali Sultan bilemizce ola. Aşık ve sadıklara şifa ola, nur ola. Cümlemizin övüncü çoğala. Lanet bir Yezidan cana, rahmet bir şehidan cana, pür cemal Muhammed Kemal, Hüseyin Ali ra bülende salavat. Gerçeğe hü." Sonra sofraya götürülür. Yeni talip leğen, ibrik getirir. Sonra kahvelerini verir. Oradaki canlara güzelce hizmet edip, hayır himmetlerin alır ve lokmalarını yedip ve bir kimseyi gücendirmeyerek her birerlerinin gönlülerin alır. Hiç kimseyi incitmeden herkesin gönül-

lerini kazanır. Onlar da, “Allah, erenler ikrarında sabit-kadem eylesin” diye niyazda bulunur. Ertesi gün dede efendi niyazını verir ve niyazı her ne ise dede efendi postu altına koyar. Sonra da rehber niyazını verir ve niyazını postu altına kor. Bunu müteakip aşçı babanın, aşçı vekilinin ve diğer aş evinde hizmette bulunan canlar niyazlarını verir. Kahveci baba ve kahveci vekil de niyazını verir ve diğer hizmette bulunan canlar da niyazlarını verip gönüllerini kazanır. Dede efendiden izin alır, niyazını eder ve artık kendi işinde gücünde olur. On, on beş günde bir kere mürşidiyle ve rehberiyle ve diğer kardeşleriyle görüşüp sürekli rıza kapısında bulunur. Tevekkül ve tefekkürde ve tezekkür-ü evliyada bulunur. Allah erenlerine boyun eğip daim kendini ve nefsini düşünüp hakikat makamına ulaşmaya çalışır.

“Azizim” Sakın ha sakın ehli olmayana hizmet vermeye. Zira erenlerimizin ehil olmayana bir şey verilmesine laneti vardır. Erenler lanetinden çekinmek üzerimize gereklidir. Kardeşim hü dost.”

Risale burada bu uyarı ile bitiyor ise de göz önünde bulundurduğum iki nüshadan birisinde birtakım ekler vardır ki onlardan önemli olanlarını ben de ekleyeceğim.

Bir canın ikrara bağlanacağı yani tariki müstakime gireceği vakit tedarik edeceği yenecek ve içeceklerin listesi.

Kurban, pirinç, sade ekmek, tatlı, tuzsuz ekmek, mumlu ekmek, kandil yağı, mumlar, has ekmek, tuz, biber, karanfil, nişasta, öd ağacı, kömür, taze yemişler, kış çerezleri, fındık, üzüm, sebze...

Verilecek Niyazlar: Dede niyazı, rehber niyazı, aşçı niyazı, kahveci niyazı.

Gerekenler: Akyazılı, Kızıl Deli'ye şükran kurbanı, şükran sadakası, yoksullara ekmek.

Bunları böylece yazmaktan amaç, bir can ikrar vereceği zaman o gün ve o gece ne gerekecekse hazırlansın ve cümle canların hizmetinde, yemelerinde ve içmelerinde eksiklik olmasın diyedir. Ancak, bu kudret sahipleri içindir. Kalender/derviş olur ise kudretine göre olsun.